

Innspill til gjeldsordningsloven

1. Innledning

I forbindelse med regjeringens innhenting av innspill til revideringen av gjeldsordningsloven (heretter omtalt som gol.) ønsker jeg å komme med noen innspill.

Først vil jeg berømme at gjeldsregisteret er på plass, dette tiltaket kan hindre mange fra å havne i en vanskelig situasjon.

Med henvisning til gol. § 1-3 første ledd, utdrag fra notat 16 ved Ernst Moe, hovedrevidert 14.03.2018:

I lovforarbeidene heter det at loven omfatter skyldnere «i den ytterste sosiale nød», det skal «være vanskelig å få åpnet gjeldsforhandling etter loven» og at «det skal være så byrdefullt å gjennomføre en gjeldsordning at det ikke frister til misbruk». Se Ot.prp. nr. 81 (1991-92) s. 24 og Innst. O. nr. 90 (1991-92) s. 9 og 11. Disse formuleringene kan ikke tas helt på ordet, og i praksis har man ut fra lovens velferdspolitiske siktemål stilt noe mindre strenge krav.

Jeg ønsker å stille spørsmålstegn ved om det har blitt for vanskelig å oppnå en gjeldsordning, og for byrdefullt å gjennomføre den?

Det finnes mange som har tatt opp for mye kreditt, uten å forstå konsekvensene av det. De færreste har på forhånd hatt kunnskap om hvor ekstremt vanskelig det kan være å få orden på økonomien sin igjen.

I nåværende gol. står kreditorer sterkt beskyttet mot å lide tap ved utlån av penger. Om skyldner ønsker å få orden på økonomien sin starter en lang og svært krevende prosess for å kvalifisere for en gjeldsordning. Dersom gjeldsforhandling blir åpnet, har skyldner fem nye år foran seg med nedbetaling av gjeld, jf. gol. § 4-2 første ledd andre punktum, og opp til ti år jf. gol. § 5-2 første ledd femte punktum. I tillegg følger en såkalt etter-periode på to år jf. gol. § 6-2 fjerde ledd første punktum.

I mine forslag legger jeg vekt på en forenkling av loven, der avgjørende uttrykk bør defineres klarere. Skyldnere må selv kunne fastslå i hvilken grad de kvalifiserer for en gjeldsordning.

Jeg mener at skyldnerne som har mulighet til å gjøre opp for seg i en frivillig utenomrettslig gjeldsordning, burde få mulighet til dette i en større grad.

Om loven skal defineres med «skyldnere i den ytterste sosiale nød» vil jeg påstå at det på mange måter tvinger skyldner til den ytterste sosiale nød, før skyldneren får mulighet til å rydde opp i økonomien sin.

Målet er at de som trenger en gjeldsordning, i større grad kan få det, enten frivillig utenomrettslig, eller med kortere behandlingstid gjennom det offentlige.

Se punkt 3, forslag 2, 3 og 8.

Jeg støtter også Gode Betaleres kommentar nr. 2,3,4,5,8 og 10.

2. utfordringer ved satsen for livsopphold

Avhengig av hvor i landet en bor, er det store forskjeller på utgifter til husleie.

De fleste leiligheter som ligger mellom 6000-9000 kr per mnd. har dyre strømutfgifter og ofte må internett og TV-abonnement dekkes av leietaker. I 2019, hvor samfunnet er avhengige av digital tilgang, er det etter min mening en urimelig oppofrelse for skyldner dersom budsjettet ikke gir rom for digital tilgang uten at det går på bekostning av andre utgifter.

Dersom skyldner har en fagforening i forbindelse med jobb, får skyldner ytterligere trekk i livsopphold satsen. Skatteletten skyldner opptjener med utgifter til fagforeningskontingent tilfaller fordringshaverne. Derfor mener jeg at en slik utgift bør holdes utenfor livsoppholds beløpet.

I tillegg er det ikke alle som bor i gå- eller sykkelavstand til jobben sin. Det er ikke en selvfølge at skyldner har mulighet til å benytte seg av kollektivt transporttilbud enten på grunn av ubeleilig arbeidstid eller på grunn av manglende tilbud. I enkelte tilfeller vil det være nødvendig for skyldner å ha en bil for å kunne jobbe. Dette åpner gjeldsordningsloven opp for, men satsen for livsopphold justeres ikke individuelt i den grad.

Budsjett er basert på enslig voksen, med gjeldende livsopphold sats på kr 8874.

Bilutgifter: drift og vedlikehold (SIFO)	kr 2420
Strøm	kr 1000
TV/Internett	kr 800
Mobiltelefon	kr 250
Fagforeningskontingent	kr 500
Sum utgifter	kr 4970

Etter alle de faste utgiftene er betalt vil skyldner i dette eksempelet ha 3904 kr igjen hver mnd.

SIFO referanse budsjett for individspesifikke utgifter legger til grunn 5520 kr, ekskludert 750 kr til kollektiv transport per mnd. Differansen er 1616kr.

Jeg mener at livsopphold satsen i stor grad bør vurderes på helt andre vilkår enn en felles sats for hele Norge. Nåværende sats favorittiserer skyldnere som bor i større byer med et utbygd kollektivtransporttilbud og et mildere klima.

Samtidig bør det også i større grad tas hensyn til variert leiepris av bolig for de forskjellige byer.

3. Konkrete forslag til en revidert versjon av gjeldsordningsloven.

1. Viser til gol. § 4-3 første ledd. Livsopphold satsen bør økes, begrunnet med skyldners motivasjon for å gjennomføre ordningen og da kunne leve et forholdsvis normalt liv uten urimelig oppofrelse i dagens samfunn.

2. Man bør pålegge kreditorer å gi begrunnelse for avslag på forslag til frivillig utenomrettslig gjeldsordning i likhet med gol. § 4-12 annet ledd.

3. Viser til gol. § 1-4 annet ledd bokstav a.

Det bør fastsettes et konkret tall på når gjelden anses som gammel nok for å søke om gjeldsordning. Skyldner kan lide en unødvendig lang ventetid fordi «nylig stiftet» ikke er konkret nok.

Jeg foreslår:

a) Minimum alder må være 1 år for all gjeld samlet.

Eller:

b) Utrykket «nylig stiftet» erstattes med: ikke «varig ute av stand».

Dersom forslag 7 kombineres med forslag 3.b, og gol. § 1-4 annet ledd bokstav b til e består, åpner dette for at skyldner selv enklere kan forhandle om en frivillig utenomrettslig gjeldsordning med sine kreditorer i saker der skyldner ikke omfattes av gol. § 1-4 annet ledd bokstav b til e.

4. Viser til gol. § 5-2 første ledd siste punktum.

Jeg foreslår at ved åpning av gjeldsforhandling bør også gjeldsordningsperioden regnes fra søknadstidspunktet, både ved frivillig og tvungen gjeldsordning.

5. Viser til gol. § 5-2 første ledd annet punktum.

Jeg foreslår at normal lengde på en gjeldsordning reduseres til 4 år kombinert med forslag 4.

6. Viser til gol. § 4-12 fjerde ledd første punktum.

Jeg foreslår en endring der «samtlige fordringshavere» endres til ' '80% av fordringshavere' '

7. Siden en tvungen gjeldsordning etter gol. § 5-2 første ledd femte punktum «perioden kan ikke overstige ti år» så bør uttrykket «varig ute av stand» jf. gol. § 1-3 første ledd annet punktum defineres med et konkret tall hvor det tas til grunn sats for livsopphold, kredittgjeld inkl. påløpte renter, rimelige boutgifter og evt. særlige utgifter.

Jeg foreslår at dersom gjelden ikke kan betjenes med disponibel inntekt, innenfor en ramme på ti år, bør skyldner etter et konkret tall (ti år) av loven kunne anses som «varig ute av stand».

8. Jeg foreslår at dersom en frivillig utenomrettslig gjeldsordning aksepteres av 80% av fordringshavere, se forslag 6, må samtlige fordringshavere avslutte rettslig innkrevning. Dette for å øke skyldners mulighet til å få aksept for en frivillig utenomrettslig gjeldsordning.